

je tudi v »Razvalinah življenja« predvsem epik, ki črta dokaj zanimivo tipične katastrofe naših vaščanov z velikim umevanjem in globokim poznavanjem, a ne more povsem iz šablone. Svoje pravilno in fino zaslutene katastrofe ne opremi s tistimi podrobnostmi, ki so bistveni del dramatične stavbe. Premalo oken imajo njegove hiše. Zato učinkujejo njegove igre nekako golo. Da, ko bi recimo v »Razvalini« razširil in poglobil tragično usodo Tone in jo kruto prispodobil usodi Lenčke, bi to bila kmečka tragedija dveh žen, ki bi trgala gledavcu srce. Da, seveda, za to pa je treba doživljaja, vroče imaginacije, več nego samo opazovanja. — Uprizoritev je bila pripravljena skrbno in z rešpektom, a jo je seveda tudi doletela tragika kmečke igre, ko igravci ne obvladajo kmečke govorice. Terčič kratkomalo ni kmet, Gregorin naj se končno dvigne preko šole svojega učitelja Nučiča, Juvanova je v Lenčki našla variacijo ene svojih prejšnjih postav, a je s svojo rezko, oglato igro spadala v okvir. Danilo je edini slovenski kmet, najboljša pa je bila Tona Vere Danilove.

Še druga slovenska noviteta Fr. Kosca »Mrákoví« ne zahteva mnogo besed. Česar je pri Finžgarju premalo, tega je pri Koscu preveč: teatralne rutine. To ga zavaja, da dela teater zavoľjo teatra. Publika se je izborno zabavala. Če je hotel avtor samo to, je dosegel svoj uspeh.

Iz repertoarja prejšnjih sezon so ponovili Molnarjevo »Bajko o volku« (naj bi raje »Beneškega trgovca«!) in Tucićevo »Golgota«, ki je eno naj-dostojnejših jugoslovanskih dramatičnih del. —

V celoti je stala letošnja sezona, izvzemši intermezzo z igravskim štrajkom, ki je dal skoro vsem uprizoritvam svoje mučno obeležje, na približno isti kvalitativni višini kot lanska, z razločkom, da se je v jezikovnem delu igranih stvari čutil razveseljiv napredek. V njem se razodeva zavestno hotenje dramaturgov. Ko se bo pokazal ta napredek tudi na odru, bo storjen prvi korak do slovenske dramske umetnosti.

Fran Albrecht.

Deutsch-südslawische Gesellschaft se je ustanovila 27. maja t. l. v Frankfurtu a. M. Sklicatelji na ustanovno zborovanje so v svojem vabilu poudarjali sledeče: »V žalostnih letih, ki leže za nami, se je medsebojno sovraštvó med raznimi narodi samo zato tako bujno razpaslo, ker pravzaprav narod naroda ni poznal; ker ni nosil resnične podobe svojega soseda v srcu, je bil vsak narod dovzeten za spačene slike. Da se torej Evropa duševno zopet zgradi, je potreba širiti pravo poznanje bistva drugih narodov. Med narode, ki jih je Nemec najmanj poznal, spadajo južni Slovani. Njih ozemlje je naš neposredni sosed; nad pol milijona naših rojakov, pred vsem Švabov v Vojvodini, živi med njimi. Nemške izobrazbe in kulture niso južni Slovani nikdar odbijali. Danes so narodno neodvisni in imajo svojo lastno državo; politično, gospodarsko in kulturno bodo igrali važno ulogo v razvoju južnega vzhoda Evrope. Naša naloga bo, seznaniti Nemce z vrednostjo in bistvom, poezijo in umetnostjo, kulturo in zgodovino tega naroda; v ta namen se bodo vršila predavanja in izdajale publikacije... Političnih namenov družba nima, razen tega, da skuša z zbujanjem umevanja drugega naroda pripomoči k medsebojnemu sporazumu med narodi, pred vsem pa ne stremi za kako jugovzhodno smerjo, »jugoslovansko orijentacijo«. Ona hoče, ker ji je mnogo na tem, na široko odpreti vrata k duševnemu umevanju južnega slovanstva; z veseljem

bo pozdravila, če bodo v njenem smislu drugi pripravljali pota k poznavanju drugih narodov.» V enakem smislu so govorili tudi trije referentje na ustanovnem zboru.

V odbor so bili med drugimi izvoljeni sledeči: *G. Gesemann*, docent za slovanske jezike v Münchenu, v. *Keller*, nemški poslanik v Beogradu, *Lommel*, vseučiliški profesor v Frankfurtu, pisatelja *A. Paquet* in *H. Wendel* in naš rojak *Fr. Žižek*, profesor za statistiko na univerzi v Frankfurtu. — Med prvimi publikacijami družbe bo Wendlova monografija o Aškercu.

◁ NOVE KNJIGE. ▷

Uredništvo je prejelo v oceno sledeče knjige (z zvezdico * označene so natisnjene v cirilici):

Almanah Ferijalnog Saveza za godinu 1921. Beograd. U vlastitoj nakladi. 48 str.

Bartošek, Teodor. Moderna družba in cerkev. V Ljubljani, 1921. Izdaja konsorcij «Prosvetne knjižnice». Natisnil Makso Hrovatin. 76 str.

Byron, George. Kain. Misterij u tri čina. Zagreb, 1921. 72 str. (Pozorišna biblioteka, 3.)

Cankar, Izidor. S cesty. Ze slovinštiny přeložil Bohuš Vybíral. Olomouc, 1921. 131 str. («Návštěvy», sv. 5.)

* **Damjanović, Mirko.** Intimne strofe. Kruševac. Gjorgje Budimović. 1921. 48 str. 4 d.

Domovina, Naša. Notre patrie. Zagreb. Josip Čaklović. 1921. 2 albuma. 1. Plitvička jezera. Les lacs de Plitvice en Croatie. — 2. Hrvatsko Primorje. Le littoral croate. — Po 50 K.

Donadini, U[lderiko]. Kroz šibe. Roman. Zagreb. St. Kugli. 1921. 134 str. 30 K. (Jugoslavenska literatura, sv. 4.)

Golia, Pavel. Pesmi o zlatolaskah. V Ljubljani, 1921. Založila «Slovenska Matica». Izredno izdanje. Natisnil A. Slatnar v Kamniku. 92 str.

* **Jakovljević, Milan.** Iz savremene estetike. Beograd. S. B. Cvijanović. 99 str. 10 din.

Kosor, Josip. Nepobjediva ladja. Tragedija ljudske svijesti u pet činova. Zagreb. St. Kugli. 1921. 80 K.

* **Popović, Bogdan.** O vaspitanju ukusa. Književna studija. 2. izdanje. Beograd. S. B. Cvijanović. 1921. 67 str. 3 din.

* **Stanojević, Vlad. S.** Higijena za srednje i stručne škole. Beograd. S. B. Cvijanović. 1921. 133 str. 10 din. (Biblioteka «Zdravlje», knj. 4.)

* **Verga, Giovanni.** Grešnica. Roman. Preveo s talijanskog Mihailo Dobrić. Beograd. S. B. Cvijanović. 1921. 151 str. 7·5 din. (Moderna biblioteka, 18.)

